

H

Í

R

Kedves ásványrárói Olvasóink!

"Ha az ünnep elérkezik életedben, akkor ünnepelj egészen. (...) Tisztálkodjál belülről és kívülről. Felejts el mindent, ami a köznapok szertartása és feladata. Az ünnepet nemcsak a naptárban írják piros betűkkel. Nézd a régi-eket, milyen áhítatosan, milyen feltétlenül, milyen körülményesen, mennyi vad örömmel ünnepeltek! Az ünnep a különbözőség. Az ünnep a mély és varázsos rendhagyás" – írja Márai Sándor.

Magam is ilyen varázsos, szeretetteljes, kegyelemben gazdag, boldog ünnepet kívánok minden kedves ásványrárói polgárnak!

Tatainé Popp Rita polgármester

A SZERETET MINT IRGALOM

H

A

R

A

Karácsony környékén különösen gyakran emlegetjük a szeretetet. Azt gondoljuk, hogy amit sokszor kimondunk, az a valóságban létezik is. Sajnos ez nem így van. Az ismételt említés manapság inkább kiüresíti, mint tartalommal tölti a fogalmakat. Így van ez a szeretettel is. Lassan oda jutunk, hogy a szeretet azonossá válik a becsomagolt ajándékkal.

Jézus sokat beszélt a szeretetről, de annak nem általános, hanem konkrét értelmében. A szeretet az ő számára a bűnök megbocsátása, a betegek meggyógyítása, az éhezők és szomjazók ellátása, a szomorúak vigasztalása, a magányosok meglátogatása... Az utolsó ítéletről szóló példabeszédében jobb oldalára azokat állította, és áldottaknak azokat nevezte, akik a szeretetet az irgalmasság testi és lelki jótetteinek gyakorlásával mutatták meg.

Ferenc pápa 2015. december 8-tól 2016. november 20-ig meghirdette az Irgalmasság Jubileumi Szentévéét. Ez a jubileumi év felhívja a figyelmünket a szeretet valóságának, az irgalomnak a szükségességére. A szeretet ugyanis leginkább az irgalom formájában nyilvánul meg: „A szeretet türelmes, jóságos. A szeretet nem irigykedik, a szeretet nem kérkedik, nem fuvalkodik fel. Nem viselkedik bántóan, nem keresi a maga hasznát, nem gerjed haragra, a rosszat nem rója fel.” (1Kor13,4-5) Egyszóval a szeretet irgalmas.

Karácsony annak az ünnepe, hogy Isten azzal mutatta meg irántunk való szeretetét, hogy Krisztus már akkor megtestesült és később meghalt értünk, amikor mi bűnösök voltunk, tehát irgalomból (Róm 5,8). Milyen szép lenne, ha ezen a karácsonyon - az irgalmasság évében - nem csupán szépen becsomagolt ajándékok okoznának meglepetést szeretteinknek, hanem irgalmasságunk cselekedetei is, amelyeket családtagjaink, rokonaink, ismerőseink és munkatársaink felé nyilvánítanánk. Ez lenne az igazi karácsony, az igazi szeretet.

Ezekkel a gondolatokkal kívánok áldott karácsonyt és boldog újesztendőt a falu minden lakójának. Szeretettel várok mindenkit a szombati hajnali misékre, az ünnepi és vasárnapi szentmisékre is.

Dékány Ferenc plébános

N

G

Önkormányzati tájékoztató

November 11-én lezajlott a közmeghallgatás, melyen két napirendi pontot érintettünk tételesen, és az eltelt egy év eseményeit tárgyaltuk meg.

1. Rendezési terv

(1) Idén decemberben lesz tíz éve, hogy településünk rendezési tervét elfogadta a testület. Jogszabályi megfelelés miatt megkezdtük a felülvizsgálatát, mert az önkormányzatoknak a településszerkezeti tervet legalább 10 évente, a helyi építési szabályzatot legalább

4 évente át kell tekintni, ellenőrizni és dönteni kell arról, hogy

a) továbbra is változatlan tartalommal alkalmazzák, b) módosítják,

c) vagy újat készítenek-e.

(2) A településszerkezeti terv módosítása esetén annak átvezetéséről folyamatosan gondoskodni kell.

(3) Amennyiben a korábbi módosítások időközi átvezetése nem történt meg, akkor a településszerkezeti

tervet legkésőbb a rendezési terv kötelező felülvizsgálatakor egységbe kell foglalni.

Az idei év tavaszán kiírt és kiküldött ajánlatkészítési dokumentációra négy érvényes ajánlat érkezett, ezekből a testület a TÉR-HÁLÓ ÉPÍTÉSZ TERVEZŐ KFT.-t választotta. A tervek kb. másfél év alatt nyerik el a végleges formájukat, bruttó 8,3 millió Ft-ba kerülnek, ezért fontos, hogy pontos, megbízható és sokáig jól használható település rendezési terv álljon majd a rendelkezésünkre.

Kérem Önöket, aki tudja, tekintse meg a jelenleg érvényben lévő, és amennyiben észrevételei vannak, azt írásban jelezze számunkra. A tervek a honlapon is megtekinthetők, illetve a hivatalban is rendelkezésre állnak.

2. Külterületi utak használata

A külterületi földutak kezeléséhez központi támogatást, normatívát—illetve most már feladatfinanszírozásnak hívjuk—az éves költségvetésben nem határoztak meg, és sajnos az várható, hogy nem is kapnak az önkormányzatok ezen feladat ellátás költségeinek fedezésére.

Az önkormányzat költségvetése és a befolyó adók nem biztosítanak arra keretet, hogy teljes önkormányzati költségfedezettel valósuljon meg a karbantartásuk.

A földtulajdonosok hozzájárulása - lehetőleg pénzbeli - szinte elkerülhetetlen, bár mindenki tudatában van azon ténynek, hogy a gazdálkodókra e nélkül is igen magas teher hárul. Az ő közreműködésük nélkül a feladat ellátása azonban szinte lehetetlen. Ezen utak használóinak köre korlátozott. Ha vizsgálat tárgyává tesszük a kérdést, úgy láthatjuk, hogy a külterületi gyűjtő utak használata általánosabb, de az egyes földek megközelítését biztosító jóformán csak a földtulajdonosok és használók érdeke, illetve adott esetben a vadászok vagy természetjárók használják ezeket. Fontos lenne a gazdák pozitív hozzáállása az állapotuk megőrzésében. Gondolok itt a gazdálkodó földjét érintő földút elegendésére egy-egy nagyobb esőzést követően, különösen, ha ő volt az, aki azt használta felázott állapotban, vagy ha a gazdálkodó vagy a környéken gazdálkodó társa a gyűjtő utat összevágta.

Ezért merült fel újra a kérdése a külterületi utak fenntartásához való hozzájárulással kapcsolatos rendelet megalkotásának. Ezzel kapcsolatban született egy egyezség, hogy hamarosan szűkebb körben, földhasználókat érintve, újra tárgyaljuk ezt a pontot.

3. Egyebek

A tavalyi közmeghallgatás óta is igyekeztünk a pénztárcánknak megfelelően gazdálkodni. Megvalósítottunk két beruházást saját forrásból, melyekre bár pályázatot is adtunk be, de sajnos azokon nem nyertünk, így saját költségvetésünkből kellett a feladatokat megvalósítani.

A Hédervár felé eső oldalon sikerült elkészíteni a buszöböl párt, melynek végleges átvétele még folyamatban van, de legalább már biztonságosan tudnak mindkét irányban fel- és leszállni az utasok. Ennek költsége tervezéssel, kivitelezéssel és hatósági díjakkal 12,5 millió Ft-ba került. Sikerült felújítani az Egres utcát is, melyre sok év után aszfalt réteg került.

Néhányan kérdezték, hogy miért nem került burkolat az utca végére. Sajnos ennek egy komoly oka van, hogy ez engedély köteles kategória. Ahol valamikor volt már szilárd burkolattal ellátott felület, azt építési engedély nélkül fel lehet újítani. Ott azonban, ahol mindig is kavicsos volt az út, csak építési engedély után van lehetőségünk az út elkészítésére.

Az idei évben a Nefelejcs utca a Karácsony kocsmá elágazásáig, az Óvoda és a Bárduna utca kerültek megtervezésre, ezeknek most van az engedélyeztetési eljárása, mire ennek a végére érünk, a költségek megközelítik az 1,5 millió Ft-ot. Terveinkben szerepel majd ezeknek az utcáknak az aszfaltozása. Azt nem tudjuk, mi fér bele jövőre, de bízunk benne, hogy legalább az egyiket meg tudjuk csinálni.

Megtörtént az utak kavicsolása is, ami ambivalens érzéseket váltott ki. Mindenképpen szükség volt rá, mert már nem volt mit a gépnek gréderezni. Nyilván ez nem kevés pénzbe került, de amilyen állapotban voltak helyenként az utak, ezt muszáj volt kicsit rendbe tenni.

A vízelvezetéssel nagy problémáink vannak. Sajnos a településen az összefüggő vízelvezetés kevés helyen valósult meg, és a szikkasztó árkok, amik szintén csak néhány helyen vannak, nem mindig végzik el a feladatukat megfelelően. Ezen feltétlenül szükséges javítanunk.

Szintén saját forrásból vásároltunk egy 50 LE traktort, ami fronthidraulikával felszerelt, és targonca tornyot, toló lapot is vásároltunk hozzá, illetve egy pótkocsit lombráccsal, hogy ez is megkönnyítse a munkánkat.

A lomtalanítás idén is lezajlott! Annyi mennyiségű plusz szemét keletkezett, hogy a kiszámlázott díj bruttó 650 ezer Ft lett. Lomtalanításba csak azok vehetnének részt, akiknek van érvényes szemétszállítási szerződésük. A háztartásonként kb. 0,5 m³-t helyenként úgy értelmezték, hogy pótkocsi mennyiségű hulladékot hoztak. Az építési hulladékokat, pl. kibontott ablakokat nem a lomtalanításkor kell kitenni, hanem azt saját költségen kell elvitetni konténerben. Ezek kemény pénzek, ezt ne a település finanszírozza!

Amit rendszeresen megemlítek Önöknek, az az orvosi rendelő állapota. Jelenleg a testület döntése alapján szeretnénk elindítani egy egészségháznak a megtervezését. Ez azért fontos, hogy amikor lehetőség adódik, azonnal tudjuk elindítani a pályázat elkészítését és beadását.

Tatáiné Popp Rita polgármester

Pávaköri fellépések

Évforduló

Október 3-án tartottuk 30 éves jubileumi rendezvényünket. Szép számú és hálás közönség előtt, barátainkkal, a zsérei és nagyabonyi, valamint a kondorosi, nyúli és écsi együttesekkel közösen ünnepeltünk.

Megemlékeztünk elhunyt dalos társainkról, továbbá szakmai segítőinkről, Dr. Barsi Ernőről, Dr. Timaffy Lászlóról és Dr. Olsvai Imréről. Előadásunkban az ő gyűjtéseikből énekeltünk, a frissen megjelent CD-ről.

A színes bemutatók végén Dr. Gerzanics Magdolna népzene tudós méltatta, értékelte a hallottakat, majd átadta dalkörünk-

nek a KÓTA és a Vass Lajos Népzenei Szövetség elismerő díszokleveleit. Bognár Ernő faragó mester gyönyörű pávamotívummal lepte meg énekarunkat. A felejthetetlen délután a finom vacsora, majd a dísz torta elfogyasztásával zárult.

Ez úton szeretnék még egyszer köszönetet mondani tisztelt támogatóinknak – kiemelten Tatiné Popp Rita polgármester-nőnek és a képviselőtestület tagjainak, akik adományaikkal, ill. egyéb módon hozzájárultak rendezvényünk sikeréhez.

Kitekintő év végi programjainkra:

Az advent alkalmából november 29-ére megtisztelő felkérést kaptunk Oroszlányból, a 25. Adventi Népdalköri Találkozóval való részvételre.

December 5-én Nagyabonyban (Szlovákiában) léptünk fel öt együttes társaságában a helyi templomban.

December 19-én a 4. gyertyagyújtáskor énekelünk a rárói tornacsarnokban. Meghívott vendégünk a vecsési Labdarózsa Népdalkör, akik először szerepelnek községünkben.

Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

Tóth György művészeti vezető

A szív- és érrendszeri betegségek

Az európai statisztikák tanúsága szerint földrészünkön minden második ember valamilyen szív- és érrendszeri betegség következtében fejezi be az életét, továbbá a szív- és érrendszeri betegségek a legtöbb esetben súlyos következményekkel járnak, rokkantsághoz illetve visszafordíthatatlan károsodásokhoz vezethetnek. Mivel társadalmunk jelentős százalékát érintik ezek a képletek, megelőzésük, illetve kockázati tényezőinek ismerete elengedhetetlen fontosságú.

Az érrendszeri betegségek szempontjából bizonyos élettani értékeket érdemes figyelemmel kísérni, és a megfelelő tartományban tartani:

- a vérnyomásnál a 130/80Hgmm alatti érték az ideális;
- a koleszterinszinttel kapcsolatban jó értéknek számít a 4,5 mmol/l alatti összkoleszterin, melyből az LDL-koleszterin, azaz a „rossz” koleszterin 2,5 mmol/l alatt legyen, de amennyiben a paciens szívbetegségben szenved, a lehetőségeknek megfelelően érdemes 1,8 mmol/l-es szinten tartani az LDL-koleszterin szintet;

- az éhgyomri vércukor akkor optimális, ha 6 mmol/l alatti szinten van.

A szív- és érrendszeri betegségek kockázatának csökkentésében kulcsfontosságú a dohányzás mellőzése, a rendszeres testmozgás (legalább napi 30 perc fizikai aktivitás), az egészséges étrend

(zöldségben gazdag, mérsékelt zsírfogyasztással és teljes kiőrlésű péktermekkel), valamint az elhízás elkerülése.

Kimutatták, hogy a naponta fél órát végzett rendszeres testmozgásnak a legtöbb betegség kapcsán kockázatcsökkentő szerepe van. Érdemes ilyenkor 30 percet valamilyen közepes intenzitású gyakorlatsorra szánni, ami a leginkább örömet okoz személyiségtípustól függően (gyors gyaloglás, úszás, futás, biciklizés, kirándulás, labdajátékok, tánc stb.). Ugyancsak fontos lehet, ha a lift helyett inkább a lépcsőt választjuk, vagy ha ülőmunkát végzünk, akkor lehetőség szerint óránként beiktatunk egy rövid szünetet a nyújtásra, járkálásra, a vérkeringés serkentésére. A rendszeres mozgás nem csak a stresszt, a lelki megterhelés súlyát csökkenti, illetve elősegíti a pozitív hozzáállást, de élettanilag is pótolhatatlan hatása van.

Szívinfarktus

Szívinfarktus hazánkban évente 30.000 ember szenved, és az orvosok a betegek felét el is veszítik egy éven belül. A végzetes esemény /szívinfarktus/ túlélésének esélye elsősorban attól függ, hogy a páciens a rosszullet kezdetétől számított első órákon belül olyan szakintézetbe kerül-e, ahol minden korszerű beavatkozást képesek elvégezni, amelyre ilyenkor szükség lehet/ pl. szívkatéterezés/.

A győri kórházban több, mint 10 éve végzünk ilyen jellegű beavatkozást prof.

Dr. Dézsi Csaba András vezetésével. A professzor úrral együtt indítottuk el a katéteres labort. Bátran mondhatom, hogy országos szinten is magas színvonalon végezzük a vizsgálatokat.

A szívinfarktus ritkán jár olyan drámai tünetekkel, mint ami a filmekben látható, sok esetben, főleg nőknél és idősebb embereknél a panaszok nem olyan kifejezettek, illetve egyénenként is változhatnak. Manapság már a szívinfarktus elszennvedők nagy hányada túléli a kritikus fázist, ám utána számolni kell az életminőség romlásával, és a szív eredetű problémák fokozott esélyével.

Hogyan ismerjük fel a szívinfarktus?

Minél több tünetet észlel önmagán az alábbiak közül, annál nagyobb a valószínűsége, hogy önnek szívinfarktusa van:

- nyomásérzés a mellkas közepén, esetleg csak furcsa teltségérzés, vagy szorító mellkasi fájdalom (angina pectorisz), ami több mint néhány percen keresztül fennáll;

- kisugárzó fájdalom a mellkasból a váll, a kar, a hát vagy akár a fogak, állkapocs irányába; egyre sűrűsödő mellkasi fájdalmak; folyamatosan fennálló fájdalom a has felső részén;

-- légszomj;

- izzadás;

- megsemmisülés érzés;

- ájulás;

- hányinger, hányás.

A szívinfarktus bármikor kialakulhat,

munkában, sportolás közben, pihenés-kor, illetve mozgás esetén is. Bár hirtelen is kialakulhat, sok szívinfarktust elszennvedő embernél órákkal, napokkal vagy már hetekkel korábban figyelmeztető jelek alakulnak ki. A szívinfarktust legelső figyelmeztető jele a visszavisszatérő mellkasi fájdalom, ami mozgásra erősödik és pihenésre szűnik. Az anginát a szív elégtelen vérellátása (iszkémia) okozza.

Mik a szívinfarktust okozó kockázati tényezők?

- magas koleszterinszint,
- elhízás,
- mozgásszegény életmód,
- magas vérnyomás,
- cukorbetegség,
- túlzott alkoholfogyasztás,
- dohányzás,
- stressz,
- genetikai hajlam.

Sajnos az öröklött tényezőkön, és a nemi, életkori faktorokon (férfiaknál és idősebb korban gyakoribb a szívinfarktust) nem lehet változtatni, viszont a rizikófaktorok nagy része egészséges életmóddal és rendszeres testmozgással kiiktatható.

Diagnózisa EKG-vel, vérvétellel, szívultrahanggal, koszorúeres katéterezéssel történhet, a kiváltó okokat felderítendő. Gyógyszerekkel (aszpirin, nitrát, vérleavesztő) vagy műtéti eljárással (szívkatéterezéssel) kezelik. Nem lehet eléggé hangsúlyozni, hogy szívinfarktust gyanújánál a gyors cselekvés döntő tényező.

Magas vérnyomás

A magas vérnyomás (hipertónia) a fejlett országok népbetegsége, körülbelül a népesség 15 százalékát érinti. Hazánkban egyes becslések szerint minden 8. halálesetben szerepet játszik az emelkedett vérnyomás, ezzel a daganatos betegségeket is megelőzve. Becslések szerint évente 7 millió ember halálát okozza és további 1,5 milliárd ember életét nehezíti meg a túlságosan magas vérnyomás, illetve az ezzel járó szövődmények. A magas vérnyomás az egyik vezető halálozási ok világszerte.

A magas vérnyomás ritkán jár tünetekkel, viszont alattomosan, lappangva károsítja az érfalat, és idézhet elő komoly szövődményeket, mint például stroke-ot, vagy szívinfarktust. Ezért érdemes rendszeresen (40 éves kor felett legalább évente egyszer) ellenőriztetni a

vérvomásértékeket a háziórvossal.

A vérnyomás nyugalmi állapotban mért határértéke 140/90 Hgmm, az ezt meghaladó szisztolés vagy diasztolés érték már kórosnak számít. A hipertónia lehet *elsődleges* vagy más szóval esszenciális, ahol a háttérben álló okokat nehéz kimutatni, jelenléte főleg genetikai hajlamra (kor, nem, rassz, családi kórelőzmény) és bizonyos kockázati tényezők jelenlétére vezethető vissza. Ilyen rizikófaktorok a következők:

- mozgásszegény életmód,
- hasi típusú elhízás,
- dohányzás,
- túlzott alkoholfogyasztás,
- túlzott sóbevitel,
- túlzott kávéfogyasztás,
- cukorbetegség.

Másodlagos hipertóniáról akkor beszélünk, ha valamilyen kimutatható kórfolyamat okozza a magas vérnyomást. Ilyen kiváltó képletek lehetnek például a vesebetegségek, a pajzsmirigy és mellékvese túlműködés, fejlődési rendellenességek.

Az emelkedett vérnyomás a legtöbb esetben panaszmentes, de néha együtt járhat tompa fejfájással, látászavarral, rossz közérzettel, ritkán orrvérzéssel, vagy súlyos helyzetben eszméletvesztéssel. A magasvérnyomás-betegségben szenvedő betegnek indokolt az egészséges életmód követelményein túl a vérnyomás rendszeres mérése, a gyógyszerek szakorvosi utasításnak megfelelő szedése, a stressz-kezelés, valamint a kezelőorvosi kontroll.

A kezeletlen hipertónia komoly szövődményeket vonhat maga után: befolyásolhatja a gondolkodást, a tanulási képességeket, az emlékezést, de előidézhet szívelégtelenséget, az érfalak károsodását, vesekárosodást, látásvesztést, metabolikus szindrómát.

Mellkasi fájdalom

A mellkasban észlelt fájdalom megjelenésekor, különösen, ha az a bal oldalra vetül ki, mindenki először a szívvel kapcsolatos rendellenességekre gondol. Azonban az ilyen jellegű panaszokat nemcsak szíveredetű problémák okozhatják. Az alábbiakban áttekintjük a mellkasi fájdalom leggyakoribb kiváltó okait.

1) Szív eredetű okok:

- érelmeszesedés;
- szívinfarktust: szorító érzés a mellkas

közepe táján, mely a karba és a nyakba is kisugározhat, és a fájdalom hosszú percekig át fennáll, nem múlik el, fokozódik;

- szívburokgyulladás, melyet éles, szűrő mellkasi fájdalom, rossz közérzet, láz is jelezhet;
- anginás epizód: stressz vagy fizikai aktivitás során fellépő csökkent vérellátás, mely nyomó, szorító, vállba, karokba, állkapocsba kisugárzó fájdalomként jelentkezik;
- spazmus: a koszorús erek kóros összehúzódása;
- aortadisszekció (főér repedése): életveszélyes állapot, melyet a szív bal kamrájából kilépő főartéria szakadása okoz.

2) Nem szív eredetű okok:

- refluxot, gyomorégést jelezhet a szegycsont mögötti égő érzés;
 - mellhártyagyulladás, melyhez éles, lélegzetvétellel, köhögésre fokozódó fájdalom társul;
 - pánikhám: jellemző tünetei az intenzív szorongásos félelem, mellkasi fájdalom, szapora lélegzet, szívdobogás-érzés, erős izzadás;
 - borda- vagy idegkárosodás, mely egy helyen jelentkező, éles fájdalomként azonosítható;
 - tüdőembóliára utalhat az éles, belégzésre rosszabbodó fájdalom és hozzá társult szívdobogásérzés, légszomj, esetleg véres köpet;
 - hörghurut tünete lehet a sípoló légzéssel és enyhe lázzal együtt járó köhögés okozta fájdalom;
 - légmell;
 - tüdőasztma;
 - izom eredetű fájdalom, mely mozgásra erősödik;
 - az epehólyag és a hasnyálmirigy betegségei;
 - a mellkasban található rákos elváltozás.
- Bármilyen jellegű fájdalom jelentkezésekor és hosszan tartó fennállásakor fontos a szakorvosi kontroll a háttérben meghúzódó okok tisztázására.
- A diagnózis történhet EKG-vizsgálattal, laboratóriumi vérvétellel, mellkasröntgennel, szívultrahanggal, mellkas CT-vel, szív koszorúér festéssel, vagy bizonyos stressz-vizsgálatokkal.

Sayour Amer doktor Libanonban született. 1991-ben szerzett orvosi diplomát a Semmelweis egyetemen. Az ajkai kórházban kezdte pályafutását. 1996-ban belgyógyászatból, majd ezt követően kardiológiából kitűnő eredménnyel szakorvosi képesítést szerzett. Nyolc éven át főorvosa és osztályvezetője volt a kardiológiai osztálynak. Elismert kardiológus, dr. Dézsi főorvos hívására jött idén Győrbe a Petz Aladár Megyei Oktató Kórházba dolgozni, korábban éveken át Zalaegerszegen és Budapesten sajátította el a szívkatéteres eljárások szakmai fortélyait.

nak. A doktor nyilvánosan ugyan nem politizál, de a híreket figyeli, véleménye is van.

„Öt éve nem járunk haza a kialakult helyzet miatt. Nagyon rosszul éljük meg, hogy Szíriában háború van, népirtás folyik. A feleségem családjára országon belül menekül egyik helyről a másikra, ahol egy kicsit jobb a helyzet, nem akarnak eljönni onnan. Úgy látom, a jelenlegi súlyos problémákat azzal lehetne megoldani, ha rendet teremtenek Szíriában, valamint a szomszédos országokat anyagiilag támogatnák. Ehhez Európa és Amerika összefogása szükségeltetik.

Négy éve folyik a háború, és amikor a környező országokba menekült síretek rájöttek arra, hogy nincs remény a visszatérésre a hazájukba, akkor kezdtek el a térségünkbe jönni. Nem az a megoldás, hogy mindenki Európába meneküljön, ezt a folyamatot meg kell állítani! A menekültek hetven százaléka nem szír, őket vissza kell toloncolni.”

Felesége, Sayour Rim - kívül tanulmányai alatt ismerkedett meg Budapesten – jelenlegi ásványrárói fogszakorvos, Szíriából érkezett Magyarországra. Két fiuk szintén orvosnak készül.

Három évtizede élnek Magyarországon, nagyon szeretik a magyarokat, akik viszonzják is ezt. Itt a választott otthonuk, de családtagjaik vannak szülőhazájukban, a szüleikkel, testvéreikkel telefonon tartják a kapcsolatot. Mindannyian abban reménykednek, hogy hamarosan vége lesz a háború-

Banyár Károlyné

Ha nincsenek kövek...

1. Helma-sziget
2. Istrága-domb
3. Sebes-zátony, Nagyerdő
4. Templom-sziget, Szigetoldal
5. Harakesztő
6. Rárói-erdő

Ásványráró természeti adottságai csodálatosak. (A dunai ágrendszer a Szigetköz hét természeti csodája közé sorolták 2008-ban a Kisalföld olvasói.)

Született ásványiként több mint 20 éve foglalkozom családkutatással, közben a község történetébe is betekinthettem. Históriaja mélyen nyúlik vissza a múltba.

Vannak, akik erdei vadakra vadásznak, én a szavakra. Hogyan kerültek szép magyar nyelvünkbe idegen szavak? Nem

ma, nem tegnap, de nagyon régen, amikor nem voltak a határok, és az emberek nemcsak háborúztak, hanem szóba is álltak egymással.

A levéltári dokumentumok szerint 1518-ban 34, 1602-ben (Mohács után) csak 13 adófizető jobbágytelek (porta) volt községünkben. A falu létszámbeli fejlődése a törökök kiűzése után indult meg, 1713-ból 69, 1797-ből 147, 1826-ból 521 adózóról adtak számot. A gyarapodás az őslakosok szaporodásán túl a

jövevények betelepítésének köszönhető.

Miközben a magyarokat a törökök és a császári seregek pusztították, a Duna áradásai, „partszaggatásai” a község körüli szigeteket alakították.

Egy honfoglalás után készült térkép tanúsága szerint a mai határfolyó, a Duna mellett nincsenek szigetek. Az első használható térkép 1763-1787 között készült (Google: I. katonai felmérés).

Ezen hat nagyobb szigetet tüntettek fel (csak a Völgy Sziget neve olvasható),

ezebből alakult ki a fenti térképen látható mintegy harminc kisebb-nagyobb sziget.

A későbbi térképeken már Ráró Erdő, Templom Sziget és Sebes Záton elnevezés is szerepel (*Google: II. katonai felmérés*).

A történelemkutatók Ásványon nem sok leletet találhattak, ami volt betemette, elhordta a „sebes öreg Duna”. Megmaradt azonban néhány dűlő, Duna-ág, Duna-sziget neve.

Ha nincsenek kövek, beszéljenek a szavak.

Amikor a természetet járja a kedves Olvasó, gondol-e arra, az elnevezések honnan eredhetnek?

Helma: Három Helma-sziget volt, kettőt elhordott a Duna, vagy a folyó szabályozása során lett az enyészete. A szó jelentését a hindu szótárban találtam meg: gyűjtő folyó. Nem lehetetlen, hogy a görög Iszter vagy a latin Danubius előtt a folyó elnevezése Helma volt. Külön érdekesség, hogy a mai Afganisztán egyik fő folyójának neve Helmand. Afganisztán sokáig a szkíta, később az ó-perzsa (Irán) birodalomhoz tartozott.

Istrága-domb: isteni domb, királyi domb. Meglepő, hogy a mai Teherán egyik negyedét Rhaga (Rága) névvel illették és a tavaszistenről elnevezett egyistenhívő vallás központja volt.

A **Völgy-sziget** egy nagyobb szigetből alakult. Korábban a Sebes-zátonyhoz, Nagyerdőhöz tartozott. A Nagyerdő északi része ma Szlovákiában van, részben az erőműi csatorna alatt. Nehezen

értelmeztem a völgy elnevezést, a bécsi dialektus szerint a Wald (erdő) szót Vöjdnek kell ejteni. (Ne felejtjük el, hogy a térképeket osztrák mérnökök készítették.

Templom-sziget, Szigetoldal: Alacsony fekvése miatt nem tartom valószínűnek, hogy itt lett volna a község temploma. Viszont a templomtól északra fekvő terület nemcsak a mai töltésig terjedt. Erre utal egy 1797-ből származó panaszlevél, miszerint a szigetoldali legelőt a

„Egy tág öböl volt a templom mellett épen,
Biztos kikötőhely zivatarban, szélben;
De szörnyű volt a sarc, mit a nép arra rótt,
Ki ott hajójának kiütte a karót.

És amitől úgy fél s fázik más jó lélek:
Ők mindig zivatart, szeles időt kértek;
S valamely hajónak ha megszorult népe,
A fele-teherért mentek segítségre.

Jó hajózók voltak, mint uszók s buvárok,
De ez az ügyesség rosra szolgált nálok:
Kirablák a hajót, s megfurkálván éjjel,
Szegény csajkásokat benne sülyeszték el.”

Tompa Mihály: Ásvány

Duna elszaggatta.

Harakesztő: (Az ásványi öregek sohasem mondták Halrekesztőnek!) A harakesztői Duna-ág és a harakesztői csatorna közötti terület. A szó eredetileg Harakeszi lehetett, jelentése hindu isten vagy rablók (haramiák) lakhelye, a haraka szó kikötői csatornát is jelent szanszkrit nyelven.

Még néhány elnevezés (szanszkrit

nyelvből), amelyek arra utalnak, hogy a település már a honfoglalás előtt is létezett:

Kucsér: rossz víz vagy víz, amit a rizs mosásánál használtak.

Varastó: esővíz tó, víztározó, kitűnő víz.

Bagamér: megtisztulás vize, isteni víz.

Bárduna: teherhordó Duna, összekötő, átjáró két vízi út között.

Porkolátok (paurakula lehetett): települést körülvevő kertek, esetleg kiemelkedő domb.

Gurdony (gurudanya): gurunak (tanító) adott lakóterület.

Falurészünk neve, **Ásvány** se maradjon ki a sorból. Nagy a választék.

Ásvány egyesek szerint „ásott kút”, mások a Duna homokjából kimosott aranytól eredeztetik. Mit jelentenek a szanszkrit szavak? Ásva: ló, asvin: lovas, asvanāya: ló csorda, két részre bontva talán a nyáj szavunk is felismerhető benne. Szimpatikusabb az Ósvár elnevezés? Hindu, perzsa szó, aszvár, jelentése: lovagol, lovas ember, utazni/menni csónakon, hajón lovon. Az asvaratha lóvontatású kocsi, az asvaharaka lótolvajt jelent, a haraka értelme pedig becsapni valakit. (Utalok itt Tompa Mihály elbeszélő költeményére, eszerint az ásványiak kirabolták a hajókat.)

Az idézett idegen eredetű szavak azt sugallják, hogy Ásványon olyan népek laktak, akik ismerhették az óperzsa-szanszkrit nyelvet. Ilyenek lehettek a szkíták, pártusok, hunok, kelták, avarok, ősmagyarok.

Rákász Márton

Szigetközi kalandok

„Azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne.”

(Tamási Áron)

Nekünk, itt a Szigetköz szívében igazán szerethető, csodaszép otthont adott a Teremtő.

Az embernek szüksége van kötődésekre, mert ha nem ragaszkodunk családnak, tájhoz, akkor nemzethez, hazához sem.

Beleszületünk a tájba, s részévé válunk a természet minden rezdülésének, ez végigkísér bennünket egész életünkben.

Mi is így vagyunk a Szigetközzel. Egész évben járjuk a Dunát és környékét, mégsem unjuk meg soha, hiszen itt semmi nem állandó, minden változásban van. A magas és mély vízálulás, az évszakok váltakozása szüntelenül formálja a táj képét.

A Szigetköz olyan, mint a jó kőnyv: a természetben nyitott

szemmel járó embernek kinyílik, megmutatja titkait, gazdagságát. Bőven van, miben gyönyörködnünk. Aki egyszer is végigpillantott az aranyló, vörösben hajló őszi erdőn, aki „hallotta” a téli időtlen csendet, vagy akit a tavasz elvarázsolt színpompájával, az megérti, hogy ezt a tájat minél többször látni kell, a legkülönbözőbb időszakokban. Itt van a helyünkben, nem kell drága pénzen megtenni sok kilométert, csak tornacipőt, gumicsizmát kell húzni...

A gyönyörűen megtervezett kert sem látványosabb, mit a természet által teremtetett csodák. Az egzotikus fák sem szebbek, mit az egyszerű égerfa, főleg télen, amikor jól látszik a szép formája.

A virágzó kányabangitánál, galagonya-, vadrózsa-, kökénybokornál sem kell szebb látványt keresni. A juharfa hosszú hajként lelógó porzói és halványzöld levelei is jól jelzik az üde tavasz érkezését. Ilyenkor mégis a legszebb az egész halre-

kesztői erdő alját ellepő bókoló hóvirág. Érdekes, hogy környékünkön csak itt nyílik. Mára már védett növény, de amíg nem az volt, akkor is azt mondtuk a gyerekeknek, csak annyit szedjenek, amennyit az anyukájuknak hazavisznek.

A környezetét védő, kímélő embernek fontos szabály, hogy a természetből ne vigyen el semmit, ami odavaló, és ne tegyen oda semmit, ami nem való oda.

Ezt azért néha megszegjük, de vigyázva, ne csináljunk nagy kárt. Tavasszal gyűjtünk hársfa-, bodzavirágot, a sárga géva-gombát is megfőzzük. Ősszel szedünk csipkebogyót, kökényt, galagonyát, de még télen is találunk hasznos növényt, tudjuk, hol terem a késői laskagomba, a téli fülőke.

Vittünk már haza elkorhadt fa belsejéből virágföld lazítására földet. A maradékot kiszórtuk a kertbe. Ismét bebizonyosodott, hogy a természet életképessége az agyoncsávázott vetőmagnál is erősebb. Bárcsak a zöldségmagom kelne úgy ki, mint az így hazavitt neáncsvirág mag és salátaboglárika gumó! Minden magból, hagymácskából növény lett. A salátaboglárikát nem is bánom, tavasszal aranyszőnyegként lepi el a kertet a fényes, zöld levelű, sárga virágú bájos kis növény.

Kedves ismerőseink a madarak is: tudjuk, mikor, hol van hattyúfészek, hol költ a vadkacsa, a búbos vöcsök pár a csónakunk mellett úszkál.

A nálunk nagyon ritka fekete gólyát fénylő fekete tolla, élénkpiros csőre igen elegáns megjelenésűvé teszi. Emberkerülő madár, de egyszer láttunk a remetei Duna-ág szélén nyolcat is. Egy csapat fehér gólya és gém társaságában „szürcsölték” a vizet. Mákosgörcében még a fészket is felfedeztük. Egy keskeny erdősáv közepén egészen alacsonyan volt, jól beleláthattunk: ott pislogott a két kis fekete „ördögfióka”. Azonban nem sokáig gyönyörködhettünk bennük, mert az anyjuk védelmezően körözött a fejünk felett. Sajnos pár éve kivágták az erdőt, azóta nem láttunk fekete gólyát.

Régebben történt, hogy a dunai sétánk során egy vékony ágra épített függőcinke fészket vettem észre. Gondoltam, jó lenne megmutatni az óvodában a gyerekeimnek. A férjem már mászott volna fel – nem kellett magasra mennie –, amikor észrevettem, hogy a riadt kiscinke többször is oda-odarepül, csőrében egy csomó nyárfapihével. Jaj, dehogy kell nekem ez a fészek, hisz csak most építette... Később aztán találtam ággal együtt lepottyant fészket, így megmutathattam a gyerekeknek a művészien megrakott lakhelyet.

Ősszel rengeteg gyurgyóka búcsúzkodását hallhattuk, azért nem láthattuk, mert magas fákon csivitelhetek, csak jellegzetes hangjukra figyelhettünk fel. Átvonuló nálunk ez a rendkívül színes madár, pusztán az ismereteink, s a napfényben néha megcsillanó tolluk alapján azonosíthatjuk be. Közeli is látható viszont másik színes madarunk, a jégmadár. Már amennyire a gyors röpte engedi az alapos megfigyelését. Ragyogó türkizkék hátával, rótarany hasával olyan, akár egy ékszerdoboz.

Megcsodálhattam egyszer egy szalakótát is, fényes, világoskék tollruhában ült egy boglya tetején. Nekem akkor – gyerekként – ez volt a boldogság kék madara...

Szintén a hangjuk jelzi télen a kis őzlapók jelenlétét is. Meghallva a kedves, sisergő hangjukat, felnéztünk a fára, ott suttogott egy csapat apró fehér tollpihe, hosszú farkokkal egyensúlyozva.

A kárókatonák nem tartoznak kedvenc madaraink közé, mégis sikerült meglepniük bennünket: egy sekély, tocsogós vízfelületen leszállt 20-30 madár, körbekerítették a vizet, egyre beljebb kergetve így a halakat, akiknek esélyük sem maradt a menekülésre. Kiváló csapatmunka volt, pedig ők nem is vettek részt csapatépítő tréningen...

Tanúi voltunk egyszer egy szarvas születésének is. A Keresben lévő nádas mellett autóztunk, amikor egy „nyekk”-et hallottam, ami visszafelé jövetelünkkel megismétlődött. Kicsit távolabbról visszalopózva megpillantottunk egy újszülött kisborjút, az üő éppen kitolta a nádas szélére, hogy süssön rá a nap, segítse száradni.

Még napjainkban is tekinthetjük a Szigetközt „Vadvízország”-nak, melynek rejtelseit kiismerni igazán csak az itt élők képesek.

Akinek csak „térkép e táj”, az nagy tévedések áldozata lehet. Számtalanszor segítettünk mi is bajba jutott kirándulónak, túrázóknak, sokan eltévednek a vízen, még a szárazföldön is, sokszor húztunk ki elakadt, sárba ragadt autót is.

Legutóbb egy kajakos csapat jött velünk szemben a halrekesztői csatornán, de a nád megakasztotta őket. Nekik még térképük is volt, de rosszul nézték ki az útvonalat. A fiúk kirakták a műanyag hordókba zárt rengeteg csomagot, az üres kajakokat is nehéz volt a Dunáig cipelni. Két csinos bikinis lány is volt közöttük, a férjem őket „segítette” ki a partra. Sűgni kellett neki, hogy a hordókat szállítsa el inkább a kocsival, a lányoknak van lábuk – nem is rossz...

Így aztán több fordulóval mentesítette a fiatalokat a cipekedéstől, akik nagy hálálkodással búcsúztak el.

Legnagyobb „mentésünk” mégsem emberrel történt. Téli hidegben, januárban sétáltunk a gombócosi régi erdészház mellett. Messziről láttuk, hogy egy őz ráugrott a jégre, az beszakadt alatta. Jó úszó az őz, jött is volna kifelé, de a vékony gallérlég minduntalan beszakadt a lába alatt. Amilyen gyorsan lehetett, odafutottunk, törtük a jeget a partról, de ő már a másik part felé igyekezett. Mi tudtuk, hogy ott ugyanaz vár rá... Nagy sokára azon a partszakaszon jött két fiatal férfi, aki segített rajta. Egy elkötött csónakkal (a cél szentesíti az eszközt), faágakkal evezve kihozták a partra a halálosan fáradt állatot, aki közel egy órája volt a jeges vízben, úszni sem volt már ereje. Ott nem hagyhattuk, hisz kimerültsége miatt megfagyott volna a hóban. Összekötöztük lábbal tettük be az autóba, hogy az erdészhez vigyük. Ő azonban nem volt otthon, így a pincénkben, a kazán mellett betakargatva, hősugárázóval melengettük-szárítottuk. Egy jó órán belül életre is kelt, s a közben megérkező erdészsel visszavittük oda, ahol ráakadtunk. Másnap hajnalban megnéztük, de csak a hült helyét találtuk, meg az erdész autója nyomát a hóban. Ő is ellenőrizte, minden rendben van-e. Szerencsére az állat megmenekült, talán azért is, mert nagyon jó kondícióban lévő, igen erős őzsuta volt.

Májusban újra arra autóztunk, csak a töltés felőli oldalon. A csalitosból akkor lépett ki egy nagy testű őzsuta. Nem ijedt meg tőlünk, inkább még kijebb is lépett és sokáig nézett bennünket. A letekert ablakon keresztül hangosan beszéltünk hozzá, ő csak állt és nézett ránk nagy bizalommal.

Máig is úgy gondoljuk, hogy ez a mi őzünk volt...

Bieder Lászlóné

Vállalkozók stafétája — Budai András autófényező

– Mutatkozzon be néhány mondat!

– Budai András vagyok. Győrben születtem 1960. február 27-én. Ásványrárón jártam általános iskolába, majd Győrben tanultam tovább a 401. Számú Szakmunkásképző Iskolában (ma Kossuth Lajos Ipari Szakközépiskola). 1985 óta nem vagyok helyi lakos, abban az évben kötöttem házasságot, és azóta Győrben élek feleségemmel és fiammal, naponta járok Ásványráróra, mivel ideköt a munkám.

– Mikor döntötte el, hogy autófényező lesz? Szülei támogatták ebben?

– Általános iskolás koromban tetszett meg az autófényező szakma, ezért saját elképzelésem szerint tanultam tovább. Természetesen szüleim támogattak ebben, nem szóltak bele a pályaválasztásomba.

– Hogyan emlékszik az első munkahelyére?

– Az iskola elvégzése után a Magyar Vagon és Gépgyárban kezdtem dolgozni, ahol a gyakorlati időmet is töltöttem középiskolás éveim alatt. Szívesen emlékszem vissza a tanuló évekre és mestereimre, akiktől elsajátíthattam a tudást. Kezdetben vasúti járműveket kellett fényezni, ott tanultam meg a szakma alapjait.

Munka mellett leérettségiztem és a győri AFIT 1. Számú Autójavító KTSZ-nél helyezkedtem el, itt már hozzám közelebb álló feladatokkal foglalkozhattam, mert személyautókat javítottunk.

1,5 évig Sopronban voltam katona a határőrségnél, ahonnan őrmesterként szereltem le.

– Milyen volt a kezdet?

– 1983-tól másodállásban kezdtem vállalkozóként is dolgozni, ekkor készült az első műhelyem, majd 1986-tól döntöttem úgy, hogy főállásban folytatom vállalkozásomat.

– Milyen nehézségekkel kellett szembe néznie?

– Nehézségeket okozott, hogy nagyon sok szakhatósági elvárásnak kellett és kell a mai napig megfelelni. Az önálló munka meglehetősen sok időigényes feladattal is jár, ezért kevés a szabad időm.

Az alapanyagok állandóan változnak, amivel lépést kell tartani. Ezek árai ma már nagyon magasak, természetesen a minőségük viszont sokkal jobb és kevésbé ártalmasak az egészségre. Jelenleg a legkorszerűbb vizes bázisú festékekkel dolgozom.

A színpaletta is hatalmas változáson ment keresztül, ami szintén okoz nehézségeket, pl. ha egy amerikai autó színét kell kikeverni és nincs hozzá színekód. Természetesen a fejlődés nagyon fontos, hiszen rohanó világban élünk és folyamatosan naprakésznek kell lenni. Ismerni kell az új anyagokat és lehetőségeket. Számomra fontos, hogy képezem magam, ezért 1995-ben mestervizsgát tettem és több alkalommal vettem részt külföldi szakmai tanfolyamon is.

– Egyedül dolgozik?

– Elég hosszú ideig egyedül dolgoztam, majd több alkalmazottam is volt, mellette pedig folyamatosan diákok képzésével is foglalkozom. Szívesen és türelemmel oktatom őket a szakma szépségeire. Jelenlegi kollégám, akivel

együtt dolgozunk, szintén nálam tanult.

– Sikereseznek érzi magát?

– Hogy sikeresnek érzem-e magam? Igen, ha visszatekintek az elmúlt évekre, úgy érzem, jól döntöttem, hogy ezt a szakmát választottam. Szívesen végzem a feladataimat, mindegyik egy újabb kihívás. Örömet okoz, ha elégedett ügyfeleim vannak, jó érzés látni és tőlük visszajelzést kapni, amikor egy rossz állapotú autóból újat lehet varázsolni.

A műhelyemet is folyamatosan bővítettem és korszerűsítettem. Ma már számítógép segítségével keverjük a színeket, ami az én pályakezdesemkor még elképzelhetetlen volt.

– Hogy képzelel el a jövőt?

– A jövő számomra folyamatos szakmai változást és fejlődést jelent.

– Mit javasol a fiataloknak, miért válasszák ezt a pályát?

– Azoknak a fiataloknak, akik ezt a szakmát választják, azt üzenem, hogy bátran tanulják, hisz a szakma változatos, érdekes. Kreatívnak is kell lenni, nem utolsó sorban pedig a szép- és esztétikai érzékre, valamint kezűgyes-ségre is szükség van. Természetesen, mint mindenhez, ehhez is kitartás és alázat szükséges, valamint folyamatos továbbképzés.

– Kit ajánl a következő riport alanyak?

– Horváth József karosszéria lakatos mestert ajánlom.

– Köszönöm a beszélgetést.

– Én is köszönöm.

Nagy Réka

Álmodik a fenyőfácska odakinn az erdőn,
ragyogó lesz a ruhája, ha az ünnep eljön.
Csillag röpögn a hegyre, gyertya lángja lobban,
dallal várják és örömmel boldog otthonokban.
Legszebb álma mégis az, hogy mindenki szívébe
költözzék be Szent Karácsony ünnepén a béke.

(Fésűs Éva)

Áldott, békés ünnepeket kívánnak
a szerkesztők:

Banyár Károlyné, Nagy Réka